

**Hoe werd *Black Monday* geframed in de *New York Times* in de periode
1987 - 1992?**

*Scriptie OS III, Representaties. De constructie van de wereld in de
massamedia, 1750-2000*

Docent: Joris van Eijnatten

Student: Erik Bouwens

Studentnummer: 313 6140

Datum: 14 juni 2012



Utrecht University 1. Inleiding

1.1 Inleiding

Dit essay bespreekt de manier waarop de beursval van *Black Monday* in de *New York Times* werd geframed in de periode 1987-1992. Er is al veel literatuur verschenen over framing. Literatuur over framing in de media zal als uitgangspunt dienen voor dit onderzoek naar de framing van *Black Monday* in de *New York Times*. De 5 frames van Semetko en Valkenburg zijn hierbij leidend. Een beschouwing van hoe er door gerenommeerde economen wordt aangekeken tegen de radicale beursdaling van 1987 moet de framing van *Black Monday* inzichtelijk maken. De meningen lopen uiteen over wat de oorzaak is van een dergelijke ineenstorting. Er zal daarom ook gekeken worden naar het economische perspectief van waaruit de *New York Times Black Monday* framet.

Na een bespreking van het theoretisch kader zullen de onderzoeksresultaten gepresenteerd worden. Met deze aanpak wordt getracht een goed beeld te geven over hoe de gebeurtenissen van die bewuste maandag zich verhouden tot hoe er in de krant over wordt bericht. Wellicht dat dit zelfs een verhelderend perspectief biedt voor de huidige crisis en de weergave hiervan in de kranten. Het moge immers duidelijk zijn dat journalisten keuzes maken voor het brengen van het nieuws. Deze keuzes hebben invloed op de manier waarop de lezers gebeurtenissen interpreteren.

Bovendien is dit onderzoek gedaan op basis van de overtuiging dat het in ieders belang is beter te begrijpen hoe de economie werkt. De crisis van 2007 heeft het nodige stof op doen waaien. Mensen begrijpen nauwelijks wat er gebeurt is. De media hebben hierbij een belangrijke rol. Zij brengen het nieuws naar de burgers. Maar zoals al kort is benoemd maken zij hierin keuzes. Wat waren de keuzes van de *New York Times* met betrekking tot de beursval van *Black Monday*? En kloppen deze keuzes economisch gezien? Door deze vraag te beantwoorden is geprobeerd de financiële crises en het verslag hiervan door de media inzichtelijk te maken.

1.2 Achtergrond

Joris Luyendijk is een journalist die zich realiseert dat de keuzes van journalisten van belang zijn. Luyendijk is geroemd om zijn boek 'Het zijn net mensen', vanwege de kritische, vernieuwende en frisse kijk op journalistiek. Hij geeft in dit boek inzicht in de werking van de media in het Middenoosten. Hij laat met name zien hoezeer de media onmogelijk op onpartijdige wijze kunnen brengen wat er daadwerkelijk speelt. Journalisten maken keuzes en gebruiken, zoals Luyendijk het noemt, 'partijdige taal'. Dit is wat men framing noemt: journalisten maken politieke gebeurtenissen toegankelijk voor het publiek.

Luyendijk is, na de publicatie van zijn succesvolle boek, de uitdaging aangegaan om als 'leek' te verslaan wat er precies gaande is in de financiële sector. Dit doet hij via de *Joris Luyendijk Banking Blog* op de website van de Engelse krant *The Guardian*. Tevens verschijnen zijn stukken als column in de NRC. Met deze blog probeert hij een beter inzicht te geven in de financiële wereld, door mensen uit die wereld te interviewen.

Met zijn *blog* is Luyendijk een inspiratie geweest voor dit onderzoek. Een journalist (en antropoloog) maakt op heldere en kritische wijze een complexe gebeurtenis als de financiële crisis inzichtelijk met sterk bewustzijn van journalistieke keuzes en de impact van die keuzes. Dit is een verademing voor de leek die de complexiteit en bijpassende terminologie van de financiële sector niet kan volgen. Met dit onderzoek is geprobeerd om de framing van financiële crises in de media inzichtelijker te maken. Luyendijk frameet de huidige crisis in termen van een vermenselijking van de problemen. In de inleiding van zijn blog zegt Luyendijk:

*"When I wrote about Israel and the Palestinians some readers would judge an article exclusively by whether it was likely to make one camp look good or the other. In particular, pieces that humanised their objects of hate elicited very aggressive letters to the editor – or worse. I expect the same thing with bankers."*¹

Luyendijk laat hier zien dat hij zich bewust is van de journalistieke keuzes die gemaakt moeten worden en wat dit voor gevolgen heeft voor de lezer. Vermenselijking valt in te delen bij het *human interest* frame van Semetko en Valkenburg. De overige 4 frames komen later aan bod. De *human interest* manier van framing maakt nieuws persoonlijk,

¹ Joris Luyendijk, 'Joris Luyendijk Banking Blog' <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/joris-luyendijk-banking-blog?INTCMP=SRCH> (12 juni 2012)

dramatiseert en maakt het nieuws emotioneel. Het doel is om de interesse van lezer te grijpen door deze persoonlijke benadering van het nieuws. Dit wordt volgens Semetko en Valkenburg gedaan vanwege het competitieve karakter van de nieuwsmarkt.² De manier waarop het nieuws wordt gebracht om het helder te maken voor de lezer is wat men framing noemt. Journalisten kunnen het nieuws op verschillende manieren framen.

Dit onderzoek gaat over de framing van een eerdere crisis. Op maandag 19 oktober 1987 stortte de beurs in. Deze dag staat bekend als '*Black Monday*'. Zoals ook bij de huidige crisis was niet direct duidelijk wat er gaande was en wat deze crisis betekende. Om de framing van de crisis beter te kunnen analyseren zal deze crisis vanuit een economisch perspectief worden bekeken en toegelicht. De framing van *Black Monday* kan dan kritischer bekeken worden. Is de framing economisch gezien accuraat? Terugkijkend kan gesteld worden dat de gevolgen meevielen. Maar hoe berichtte de media over deze gebeurtenis? Wordt *Black Monday*, zoals in het geval van de blog van Luyendijk, neergezet in termen van *human interest*? Of is er minder aandacht voor de individuen die erbij betrokken waren?

Semetko en Valkenburg onderscheiden 5 frames die de framing van nieuwsberichten inzichtelijk kunnen maken. Elk frame heeft zijn eigen achtergrond en is op zijn eigen manier bruikbaar voor de journalist en de lezer. De manier waarop een onderwerp geframed wordt heeft belangrijke implicaties.

2. Theoretisch kader

2.1 Joris Luyendijk Banking Blog

Lezers zijn geneigd hun houding ten opzichte van de gebeurtenis te veranderen als gevolg van de manier waarop een bericht geframed wordt. Framing speelt op die manier

² Patti. M. Semetko en Holli A. Valkenburg, 'The effects of newsframes on thought and recall' *Communication Research* 26 (1999) 550-569, 550

een belangrijke rol bij belangrijke gebeurtenissen en bij de manier waarop mensen in de samenleving kennis nemen van deze gebeurtenissen.

De Joris Luyendijk Banking Blog heeft als doel om de financiële wereld, de wereld van de bankiers, inzichtelijk te maken door een specifieke benadering van de gebeurtenis. De manier waarop Luyendijk zijn boodschap presenteert aan de lezer is belangrijk in de blog. De manier van framen heeft invloed op de manier waarop een lezer het artikel tot zich neemt. Luyendijk besprak in zijn boek 'Het zijn net mensen' al de problemen van beeldvorming in de media, hoewel hij het woord framing zelf niet gebruikt. Genoemde menselijke manier van representatie heeft echter alles met framing te maken. Semetko en Valkenburg noemen dit het *human interest* frame. Deze manier van framing maakt nieuws persoonlijk, dramatiseert en maakt het nieuws emotioneel. Het doel is om de interesse van lezer te grijpen door deze persoonlijke benadering van het nieuws, vanwege het competitieve karakter van de nieuwsmarkt.³ Men zou kunnen stellen dat een gebeurtenis in dit geval wordt geframed om een bericht zo goed mogelijk te laten verkopen.

Volgens Luyendijk is de essentie van kwaliteitsjournalistiek en de juiste manier om een objectief beeld te geven van conflicten: "De feiten weergeven zoals ze zijn en bij opinies hoor en wederhoor toepassen."⁴ Luyendijk stelt echter dat hij er al snel achter kwam dat het in de praktijk niet zo eenvoudig ligt. Partijdige taal, zo stelt Luyendijk, brengt de objectiviteit in het geding. Hij geeft een treffend voorbeeld: een Arabische leider die in conflict raakt met een Westerse regering krijgt al gauw het label 'anti-westers'. Maar worden westerse regeringen ooit 'anti-Arabisch' genoemd? De bril die het nieuws, of beter gezegd de journalist, ons voorhoudt bepaalt in grote mate hoe de lezer naar een bepaald conflict of nieuwsitem kijkt. De schrijver kiest de taal die hij gebruikt om het nieuws te brengen en maakt hiermee al een keuze voor de manier waarop de lezer het nieuws tot zich neemt. Op deze manier wordt een nieuwsbericht toegankelijk gemaakt voor het publiek. De aanname dat framing gebruikt wordt om het nieuws inzichtelijk te maken voor het publiek gebruiken Semetko en Valkenburg ook. Zij gebruiken deze aanname in hun onderzoek naar het effect van nieuwsframes.⁵

³ Patti. M. Semetko en Holli A. Valkenburg, 'The effects of newsframes', 551

⁴ Joris Luyendijk, *Het zijn net mensen* (Amsterdam 2006), 131

⁵

⁵Patti. M. Semetko en Holli A. Valkenburg, 'The effects of newsframes'

2.2 Framing

Er zijn verschillende redenen te geven waarom de framing een belangrijk onderwerp is van onderzoek. Hieronder wordt de relevante theorie over framing en het belang van framing uiteengezet.

Net als Luyendijk gaat ook Entman er vanuit dat de keuzes die auteur maakt van belang zijn. Hij stelt dat framing een vorm van selecteren is. Sommige aspecten van de werkelijkheid worden voor een nieuwsbericht geselecteerd om hun belang te benadrukken. Door dergelijke selectie worden specifieke problemen naar voren geschoven.⁶ Het is dus belangrijk om te zien hoe de media werkten, zodat de lezer zich bewust kan zijn van de keuzes die in de media worden gemaakt. Dit wordt nog eens onderstreept door het onderzoek van Terkildsen en Schnell. Onderwerpen kunnen op verschillende manieren worden gepresenteerd. De manier waarop de presentatie plaatsvindt kan de mening van burgers beïnvloeden, waardoor ook het draagvlak voor nieuw beleid kan worden beïnvloed. “*Frames are the ‘maps’ or the internal story patterns reporters and editors draw for their readers.*”⁷ Volgens Terkildsen en Schnell gaat de invloed van framing op lezers erg ver. Zij concluderen namelijk dat werkelijke macht van de media niet slechts in dat zij lezers kunnen vertellen waarover ze moeten nadenken, maar zelfs hoe ze erover moeten denken.⁸ Dit maakt het ontrafelen van de framing van journalisten des te belangrijker. Lezers worden, of ze het nu willen of niet en zich er wel of niet bewust van zijn, gedwongen om kranten door een bepaalde bril te lezen die de journalist vooraf heeft gekozen.

Dit gebeurt volgens Bantimoudaris en Kampanellou ook in de *New York Times*. Zij onderzochten de framing van Samuel Huntington’s ‘*Clash of Civilizations*’ in de periode 1981-2007. Hoewel de theorie van Huntington door academici hevig bekritiseerd werd, namen de Amerikaanse media de theorie toch over.⁹ Volgens Abrahamian gebeurde dit

⁶ R. Entman, ‘Framing: Toward clarification of a fractured program’, *Journal of Communication* 43 (1993) 49-68, 53

⁷ Nayda Terkildsen en Frauke Schnell, ‘How media frames move public opinion: An analysis of the women’s movement’, *Political Research Quarterly* 50 (1997) 879-900, 880

⁸ Nayda Terkildsen en Frauke Schnell, ‘media frames’, 880

⁹ Philemon Bantimaroudis en Eleni Kampanellou, ‘The cultural framing hypothesis: cultural conflict indicators in The New York Times from 1981 to 2007’, *Media, war and conflict* 2 (2009) 171-190, 172

omdat de theorie toegankelijk is voor journalisten en lezers.¹⁰ Huntington's theorie geeft een breed frame waarmee conflicten makkelijk kunnen worden verklaard. Een dergelijk breed raamwerk is toegankelijker dan een alternatieve theorie met veel nuances en details.¹¹

Framing is dus belangrijk omdat journalisten bepaalde aspecten naar voren kunnen schuiven die burgers kunnen beïnvloeden in hun politieke keuzes. Framing kan burgers beïnvloeden in de onderwerpen waarover ze na gaan denken, maar zelfs ook hoe zij over deze onderwerpen moeten denken door ze door een bepaalde bril te laten kijken. Het frame dat wordt gebruikt is niet altijd accuraat, zoals het geval bij Huntington's theorie.

2.3 Semetko en Valkenburg: 5 mediaframes

De meest relevante literatuur over framing voor dit onderzoek komt van Semetko en Valkenburg. Zij gaan, net als eerder genoemde Abrahamian, uit van de stelling dat journalisten onvermijdelijk gebeurtenissen framen en structureren om ze toegankelijk te maken voor het publiek.¹² Semetko en Valkenburg onderscheiden 5 verschillende frames die elk om andere redenen gebruikt kunnen worden.

Het *human interest frame* is eerder genoemd. Dit frame maakt nieuws persoonlijk, dramatiseert en maakt het nieuws emotioneel. Het doel is om de interesse van lezer te wekken door een persoonlijke benadering van het nieuws. Dit wordt volgens Semetko en Valkenburg gedaan vanwege het competitieve karakter van de nieuwsmarkt.¹³

Het tweede frame dat Semetko en Valkenburg onderscheiden is het *conflict frame*. Dit frame benadrukt conflicten tussen individuen, groepen of instituties. Winst en verlies staan hierbij centraal. Eerder aangehaalde 'partijdige taal' van Luyendijk speelt ook binnen deze benadering van journalistiek een rol. De taal van oorlog, spelletjes en competitie wordt gebezigd. Prestaties en stijl van individuen of partijen zijn hierbij ook

¹⁰ Ervand Abrahamian, 'The U.S. media, Huntington and September 11' *Third World Quarterly* 24 (2003), 529-544

¹¹ Ervand Abrahamian, 'The U.S. Media', 534

¹² Patti. M. Semetko en Holli A. Valkenburg, 'The effects of newsframes', 550

¹³ P Patti. M. Semetko en Holli A. Valkenburg, 'The effects of newsframes', 551

van belang.¹⁴

Het derde frame is het *responsibility* frame. Bij dit frame komt aan bod wie verantwoordelijk is voor het veroorzaken of oplossen van een probleem. Een oplossing of oorzaak kan worden toegeschreven aan een regering, een individu of een groep. Belangrijk voor dit onderzoek is dat de nieuwsmedia in de Verenigde Staten worden gezien als media die de publieke opinie in grote mate sturen in termen van wie verantwoordelijk zijn voor het oplossen of veroorzaken van belangrijke sociale problemen. Een voorbeeld hiervan is de framing van armoede: Het publiek in de Verenigde Staten houdt de moeder in de bijstand verantwoordelijk voor haar situatie. In landen met sterke sociale voorzieningen wordt verantwoordelijkheid voor sociale problemen eerder aan de overheid toegeschreven.¹⁵

Het vierde frame is het *economic consequences* frame. Economische gevolgen voor een groep, individu, institutie of land staan centraal. Vaak wordt dergelijk nieuws gebracht met een nadruk op de economische gevolgen voor de lezers. Op deze manier wordt de lezer betrokken bij de gebeurtenis.¹⁶

Het vijfde frame is het *morality frame*. De religieuze of morele perceptie van gebeurtenissen of problemen is belangrijk binnen dit frame. Omdat van journalisten verwacht wordt dat ze zelf zo objectief mogelijk zijn komt de morele invalshoek indirect aan bod. Dit kan door het citeren van anderen, zoals bijvoorbeeld belangengroepen. Semetko en Valkenburg identificeren dit frame als vijfde frame en stellen dat dit frame meer in de gedachte van het publiek zit dan in de inhoud van het nieuws.¹⁷ Hierdoor is het gebruik van dit frame niet goed na te gaan in dit onderzoek. Voor de volledigheid wordt dit frame daarom genoemd, maar dit frame zal voor dit onderzoek naar alle waarschijnlijkheid niet relevant zijn voor dit onderzoek.

2.4 Economische verklaringen voor de beursval op 'Black Monday'

¹⁴ Ibidem

¹⁵ Ibidem, 552

¹⁶ Ibidem

¹⁷ Patti. M. Semetko en Holli A. Valkenburg, 'Framing European Politics: A content analysis of press and television news' (2000), 96

Deze paragraaf wordt gebruikt om de werking van de beurs en financiële crises toe te lichten om zo de gebeurtenissen van 'Black Monday' beter te begrijpen. Zo kan ook de framing van 'Black Monday' beter begrepen worden.

2.4.1 Fases van crises en normale gang van zaken

De beurs gaat op en neer. Soms gaat het goed en soms gaat het minder. Schumpeter stelt dat opgang goed is, maar dat neergang niets is om van te schrikken. Neergang is juist nodig en onvermijdelijk. Het drijft de dingen uit de economie die overbodig zijn. Zo wordt de gezonde verhouding hersteld en is er plaats voor nieuwe dingen. Dit noemt Schumpeter 'creatieve vernietiging'. Gektes of euforie horen bij een groter proces van fluctuaties.¹⁸ Tegen deze achtergrond valt de uitleg van Van Nieuwkerk en Croeze goed te begrijpen. Zij publiceerden 'Bubbels, spraakmakende financiële crises uit de geschiedenis' in opdracht van de Stichting Vereniging voor de Effectenhandel. Hierin leggen zij de werking van de beurs uit aan de hand van ideeën van de meest toonaangevende economen en hun theorieën. In dit boek onderscheiden Van Nieuwkerk en Croeze vier fases van bubbels: De startfase, de conditionerende fase, de manische fase en de ontzuiveringfase. Met deze fases laten zij zien wat bubbels *grosso modo* gemeenschappelijk hebben en hoe zij werken. In de eerste fase zijn de fundamenten van de markt in orde. Er is dan een gezonde welvarende uitgangssituatie. De tweede fase, die van conditionering kan samenvallen met de eerste. In deze fase gaat het om de regulerende rol van de autoriteiten. Aangenomen wordt dat mensen regulering nodig hebben, omdat ze anders handel gaan drijven zonder goed fundament. Zo kon tijdens de fameuze Tulpenmanie van 1637 gehandeld worden door mensen die hiervoor geen financieel draagvlak hadden. De bank verstreekte leningen aan mensen om in tulpen te handelen, omdat de groei van de markt nu eenmaal een 'zekerheid' was. De prijzen van tulpenbollen schoten omhoog door de toenemende speculatie. Totdat de prijzen niet meer in een realistische relatie stonden tot de werkelijke waarde van de tulpenbollen. De beurs stortte ineen en de bubbel barste. Om deze reden is regulering nodig, hoewel toezichthouders door velen verfoeid worden.¹⁹ Tijdens de manische fase gaat het mis. Er

¹⁸ Marius van Nieuwkerk en Cherelt Kroeze, *Bubbels, spraakmakende financiële crises uit de geschiedenis* (Arnhem 2007), 11

¹⁹ Marius van Nieuwkerk en Cherelt Kroeze, *Bubbels*, 10-11

is geen voorspelbare of lineaire ontwikkeling meer en traditionele analyses zijn niet meer bruikbaar. Er komt een ineenstorting van de beurs. De aanleiding voor de ineenstorting is niet belangrijk, in feite kan elke gebeurtenis een ineenstorting veroorzaken vanwege de precaire situatie van de markt. De plotselinge val wordt geweten aan een bubbel in de markt. Als die bubbel knapt, dan stort de markt in. Er is echter geen toereikende verklaring voor deze fase, voor het opblazen van de bubbel.

2.4.2. Bubbelverklaring en groepspsychologie

De econoom Garber stelt dat de bubbel te snel als verklaring wordt gebruikt. Verklaringen die zijn gebaseerd op fundamentele kennis van de markt worden te snel genegeerd. Over de Tulpenmanie stelt hij dat de ineenstorting te wijten was aan onwetende handelaren die te gemakkelijk meegingen in de hetze van de serieuze handelaren. Er was volgens Garber geen sprake van serieuze ontwrichting van de markt. Als een gebeurtenis pas achteraf als onverstandig bestempeld kan worden dan moet de verklaring worden gezocht in marktfundamentele verklaringen. Economen plakken volgens Garber te gemakkelijk het label van bubbel op een gebeurtenis.²⁰ Deze uitleg is echter wat omslachtig. Het geeft aan hoe moeilijk een manische fase valt te duiden. Er wordt ook wel verwezen naar groepspsychologie, zoals econoom Schiller dat doet. Mensen zijn als individu rationeel, maar als groep vertonen zij vaak kuddegedrag. Hij noemt de hetze die kan ontstaan op een markt en een bubbel doet veroorzaken '*irrational exuberance*'.²¹ Groepen laten zich meeslepen door de opwinding die kan ontstaan op een markt als het goed gaat. Na deze manische fase volgt de ontzuichteringsfase. Er zijn economen die stellen dat bubbels bij het systeem horen. Zo ook Galbraith, die gezien wordt als altijd kritische econoom. Volgens hem zal onredelijke, excessieve speculatie die geassocieerd wordt met financiële crises, altijd de kop op blijven steken. Ze zijn inherent aan het systeem.²² De twee laatstgenoemde fases maken het onzekere karakter van een financiële crisis duidelijk.

2.4.3 Handel door computers

Het Dow Jones gemiddelde daalde met 508,32 punten, een daling van 22,6 %. Dit was de

²⁰ Peter M. Garber, 'Famous first bubbles' *Journal of Economic Perspectives* 4 (1990), 35-54

²¹ Robert J. Shiller, *Irrational exuberance* (Princeton 2000)

²² Marius van Nieuwkerk en Cherelt Kroeze, *Bubbels*, 10-11

grootste daling sinds 1914. Dit maakt de 19 oktober 1987 tot een historisch dieptepunt. Vele andere beurzen gingen mee in de ineenstorting van de Dow Jones. Halverwege 1988 was de aandelenmarkt weer hersteld en de economie van de Verenigde Staten was grotendeels onaangetast.²³ G.W. Schwert, professor in *finance* en statistiek, schreef *Stock market volatility: Ten years after the crash*. Dit onderzoek gaat over de op en neergang, ofwel de volatiliteit, van de beurs. Schwert komt tot de conclusie dat de volatiliteit ten gevolge van de ineenstorting van de beurs in 1987 kortstondig was. In de economie wordt de reële economie onderscheiden van de financiële markten. De reële economie werd nauwelijks geschaad door de ineenstorting van de beurs en dat is wat de crisis van 1987 uitzonderlijk maakte. Zo volgde er bijvoorbeeld geen recessie of depressie na deze ineenstorting.²⁴ Tim Metz, verslaggever van de *Wall Street Journal*, schreef *'Black Monday, The Catastrophe of October 19, 1987'*. Volgens hem heeft dit uitblijven van gevolgen voor de reële economie te maken met de intrede van de geprogrammeerde handel met de computer op de beurs:

"Let no one labor under the delusion that a Dow [Jones Industrial Average] thus driven [by program trading] will accurately reflect the value of America's corporate assets or the strength of her economy, any more than it accurately reflected them between 1984 and October 1987. Black Monday and its resolution signaled the passing of an era on Wall Street and in America. Indeed, the Dow may never again mean what we thought it meant before Black Monday,"²⁵

Volgens Metz is met *Black Monday* aangetoond dat de reacties op de beurs los kunnen staan van hoe het de reële economie vergaat. Dit is mede te danken aan de gedigitaliseerde manier van handel op de beurs. Computers waren erop gericht op te profiteren van de grote groei die de beurs doormaakte. Om verliezen te beperken werden met de computers tevens de korte termijn risico's zo goed mogelijk ingedekt door ingewikkelde financiële constructies (zoals korte termijn futures). Meerdere

²³ Encyclopedia Britannica Online <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/126960/Columbia-Encyclopedia> (11 oktober 2011)

²⁴ G.W. Schwert, *Stock market volatility: Ten years after the crash* (National bureau of economic research, Rochester 1997)

²⁵ Tim Metz, *Black Monday, The Catastrophe of October 19, 1987* (New York 1998)

auteurs kunnen dezelfde mening worden toegedicht, waaronder Mitchell Waldrop. In het blad *Science* stelt Waldrop dat computers *Black Monday* misschien niet hebben veroorzaakt, maar wel hebben uitvergroot.

2.4.4 Overheidsbeleid

Van Nieuwkerk en Croeze laten zien dat overheidsbeleid als mogelijke oorzaak wordt aangewezen voor de ineenstorting van de beurs. Reagan en Thatcher voerden in die tijd de boventoon als het gaat om economische beleidsvoering. De vrije marktwerking viert zijn hoogtijdagen en het bijpassende beleid van Reagan, met zo min mogelijk staatsinmenging wordt ook wel '*Reaganomics*' genoemd.²⁶ De verklaring van de overheid als verantwoordelijke is echter weinig steekhoudend als men zich bedenkt dat de uiteindelijke gevolgen van de ineenstorting wel meevielen. Het ging in de jaren tachtig en negentig heel behoorlijk met de economie in de Verenigde Staten, afgezien van het incident van 1987 en de geringe gevolgen hiervan. Alleen kort na de crisis, in 1987 zelf en wellicht ook nog in 1988, kan deze verklaring nog als geldig worden gezien als men nog niet doorheeft dat desastreuze gevolgen uit zullen blijven.

2.4.5 Overdreven reactie op neergang

De crisis van 1987 werd vooral gezien als een ineenstorting die werd veroorzaakt door een overdreven reactie. Zoals gesteld was de crisis van korte duur en ondervond de reële economie weinig hinder van de ineenstorting, mede doordat de beurs weer snel herstelde. Professor in *finance* Nejat Seyhun stelt dat de crisis niet veroorzaakt werd door fundamentele problemen zoals ongezonde bedrijven. Dit concludeert hij naar aanleiding van onderzoek naar het kopen en verkopen van aandelen van '*insiders*'. Oftewel van hen die in de markt zitten en weten wat er speelt. Deze mensen grepen de ineenstorting van de beurs juist aan om aandelen te kopen, omdat ze wisten wat de waarde van deze aandelen was.²⁷ Dit verschijnsel hangt samen met het uitblijven van gevolgen voor de reële economie: '*insiders*' konden de waarde van de bedrijven

²⁶ Marius van Nieuwkerk en Cherelt Kroeze, *Bubbels*, 74-77

²⁷ H. Nejat Seyhun, 'Overreaction or Fundamentals: Some Lessons from Insiders' Response to the Market Crash of 1987' *The Journal of Finance* 45 (1990) 1363-1388

en van de aandelen van deze bedrijven, goed inschatten. Een plotselinge daling in deze aandelen was voor deze experts een reden om juist meer aandelen te kopen tegen deze verlaagde prijs. De daadwerkelijke waarde lag immers hoger volgens hen.

De crisis van 1987 had dus nauwelijks gevolgen voor de economie. Op *Black Monday* zelf en kort daarna was het natuurlijk lastig om de gebeurtenissen op waarde te schatten.²⁸

2.4.6 Economische verklaringen en framing

Economen wijzen erop dat er geen eenduidige verklaring te geven valt voor volatiliteit van de beurs.²⁹ Sommigen stellen dat een ineenstorting een normale gang van zaken is. Sommigen wijzen naar de bubbelverklaring, terwijl anderen dit te gemakkelijk vinden. Weer anderen wijzen computers aan als schuldigen. De twee laatste verklaringen zijn die van de groepspsychologie en die van de overheid als schuldige.

In dit onderzoek is ervoor gekozen om een aantal van deze verklaringen te selecteren en te analyseren met betrekking tot framing. Er is vooral gekeken naar verklaringen die binnen de 5 frames passen. De verklaring van overheid als schuldige valt in te passen bij het verantwoordelijkheidsframe. Gelet op de stelling dat de media in de Verenigde Staten worden gekenmerkt door framing in termen van verantwoordelijkheid is dit des te interessanter. De verwachting is dat dit ook opgaat voor de framing met betrekking tot *Black Monday* in de *New York Times*.

Daarnaast zal er gekeken worden naar de gangbare verklaring dat de crisis een incident was zonder serieuze gevolgen voor de economie. Gebruikte de *New York Times* deze meest gangbare verklaring?

De veelheid aan verklaringen maakt een onderzoek naar de framing van *Black Monday* des te interessanter. De kranten zijn in dit geval namelijk zelfs verplicht een keuze te maken in hoe zij de crisis neerzetten. Is de crisis een gevolg van falen van de overheid?

²⁸ Marius van Nieuwkerk en Cherelt Kroeze, *Bubbels*

²⁹ M. Mitchell Waldrop, 'Computers amplify Black Monday' *Science* 238 (1987) 602-604, 604

Was de crisis slechts een incident? Deze vragen zullen journalisten waarschijnlijk beantwoorden bij het schrijven van hun stuk en zodoende zullen zij keuzes maken.

2.5 Framing van 'Black Monday': wie is verantwoordelijk?

Alle mogelijke verklaringen van de enorme koersdaling van 1987 maken een onderzoek naar de framing van deze gebeurtenis interessant. Wie wordt er in de kranten verantwoordelijk gehouden voor het veroorzaken, dan wel het oplossen hiervan? Of wordt er niet in termen van verantwoordelijkheid gesproken? Met andere woorden: Hoe wordt *Black Monday* geframed?

'Black Monday' of 'Zwarte Maandag' is een gangbare term om te verwijzen naar de beursval van 19 oktober 1987. De *New York Times* publiceert zelf kritisch over het gebruik van deze term, omdat de term te zeer zou getuigen van een traditionele slecht nieuws benadering.³⁰ Dit geeft een bewustzijn aan van de manier waarop de *New York Times* omgaat met de gekozen taal, maar laat ook zien dat er een spanningsveld zit tussen werkelijke gebeurtenissen en de weergave hiervan in de media. Er is een groot aantal relevante artikelen gevonden met de term 'Black Monday' in de *New York Times*, dus deze term wordt hoe dan ook vaak gebruikt om te refereren aan de gebeurtenis van 19 oktober 1987. De precieze aantallen van de geanalyseerde artikelen worden besproken in paragraaf 3.1. Ook in de literatuur is *Black Monday* of 'Zwarte Maandag' een gangbare term om te verwijzen naar die bewuste maandag.³¹

Representatie van de crisis ten tijde van de crisis zelf, werd besproken door James W. Michael. In *Forbes Magazine* stelde hij naar eigen zeggen toen al dat de media te heftig reageerden op de crisis. Terugkijkend had Michaels, gelet op het snelle herstel van de economie, gelijk. Volgens Michaels werd met de crisis van 1987 de mythe van

³⁰ Vernon E. McClean 'New Jersey opinion; how racism is embedded in the fabric of language' (versie 14 januari 1988) <http://www.nytimes.com/1988/01/24/nyregion/new-jersey-opinion-how-racism-is-embedded-in-the-fabric-of-language.html?scp=16&sq=black+monday&st=nyt> en William Saphire 'On language, what happened to the market?' (versie 8 november 1987) <http://www.nytimes.com/1987/11/08/magazine/on-language-what-happened-to-the-market.html?scp=17&sq=black+monday&st=nyt>

³¹Zie o.a. Tim Metz, *Black Monday* en: Marius van Nieuwkerk en Cherelt Kroeze, *Bubbels*

mediaobjectiviteit ontkracht.³² Hij reageert hiermee expliciet op een artikel van Walter Isaacson in Time Magazine van 2 november 1987, van vlak na de crisis. In dit artikel werd gesteld dat het niet slechts het marktsysteem was dat ineenstortte, maar ook de illusie van president Ronald Reagan. Reagan wordt verweten dat hij de Verenigde Staten boven haar stand liet leven door verlaging van belastingen en het opbouwen van defensie, ofwel door zijn 'Reaganomics'. Dit overdreven optimisme van Reagan heeft de crisis veroorzaakt en legt nu ook het manco achter het beleid van Reagan bloot.³³ Michaels stelde indertijd dus al dat dit wel meeviel, omdat de crisis niet zo slecht uitpakte als voor mogelijk werd gehouden en dat de media overdreven reageerden. Door Michaels wordt de verhouding tussen de economische verklaring van overheidsbeleid en de manier van presenteren in de media bekritiseerd. Dit onderstreept dat het interessant kan zijn om uit te zoeken of de media inderdaad te sterk frameden in termen van overheidsverantwoordelijkheid.

2.6 Hypothesen

Welke vorm van framing van Semetko en Valkenburg is het meest waarschijnlijk voor *Black Monday* in de *New York Times*?

Het *human interest frame* is niet het meest waarschijnlijke frame. Omdat het een economische gebeurtenis betreft die volgens Schumpeter hoort bij het economische systeem zal een economische frame waarschijnlijker zijn. Het is natuurlijk wel maar de vraag of dit ook zo geframed wordt door de *New York Times*. Luyendijk gebruikt het *human interest frame* voor zijn benadering van de huidige crisis, omdat hij gelooft dat dit ervoor zorgt dat lezers het probleem beter zullen begrijpen. Het betreft de lezer bij het artikel door het stuk op emotionele en persoonlijk wijze te framen. Dit lokt de nodige reactie uit bij lezers, zoals Luyendijk zelf al vermoedde.³⁴ Valkenburg en Semetko zouden het gebruik van dit frame toeschrijven aan het idee dat een persoonlijke benaderingen lezers weet te binden en daarmee ook beter verkoopt. Door toenemende

³² James W. Michaels, 'Black monday and red faces' *Forbes* 160 (1997), 44-46

³³ Walter Isaacson, 'The crash, after the fall' *Times Magazine* 130 (1987)

³⁴ Joris Luyendijk, 'Can we talk about your anger at the banks?' (versie 19-3-2012) <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/joris-luyendijk-banking-blog/2012/apr/19/anger-at-the-banks-psychoanalyst?INTCMP=SRCH> (16-4-2012)

competitie in de nieuwsmarkt worden kranten gedwongen lezers te binden. De motivatie om bepaalde frames te gebruiken kan dus verschillend geïnterpreteerd worden.

Het is mogelijk om meer dan één frame te identificeren of te gebruiken. In de blog van Luyendijk valt naast het *human interest* frame nog een frame te onderscheiden. De individuen die worden geïnterviewd worden vaak neergezet als degenen die verantwoordelijk zijn voor het falende systeem dat de crisis heeft veroorzaakt. Dit is een *responsibility* frame, waarbij individuen verantwoordelijk worden gehouden voor de veroorzaakte problemen. Het toekennen van de 5 frames aan krantenartikelen is aan interpretatie onderhevig en er is niet slechts één frame van toepassing. Desalniettemin lijken de 5 frames goed toepasbaar op de framing van financiële crises. Het aangehaalde *human interest* frame zal naar verwachting niet de boventoon voeren. Luyendijk gebruikt dit frame wel, maar zijn aanpak is erg onorthodox en nieuw. Tussen 1987 en 1992 zal dit frame naar verwachting niet vaak gebruikt worden. Economische gevolgen en verantwoordelijkheid voor de oorzaken en oplossingen zullen belangrijker zijn.

Het *conflict* frame lijkt enigszins toepasbaar op de gebeurtenis van 19 oktober 1987. Spelletjes, oorlog en conflict staan centraal. Het spel op de beurs kan worden verklaard aan de lezer als conflicten tussen individuen en groepen. Mogelijk wordt het conflict frame gebruikt om de manische fase te framen waarin groepen elkaar ophitsen bij de handel in aandelen op de beurs. Handelaren zijn in conflict om op de juiste momenten de juiste aandelen te verkopen.

Het *responsibility* frame is voor dit onderzoek het meest interessant. Zoals toegelicht in voorgaande paragraaf is er op de vraag naar de precieze oorzaak van de beursval in 1987 geen eenduidig antwoord, hoewel er wel een aantal gangbare verklaringen vallen te onderscheiden. Ook wordt de media verweten dat te heftig gereageerd te hebben op *Black Monday*, terwijl het slechts een incidentele beursval was. Met het ineensstorten van de beurs is er onrust ontstaan in het financiële systeem. De logische vraag is dan vervolgens wie (of wat) verantwoordelijk is en wie het weer kan oplossen. Overheidsbeleid wordt door economen als verklaring aangevoerd voor het ontstaan van de crisis.

Dit is des te interessanter als men de opmerking beschouwt dat de nieuwsmedia in de Verenigde Staten worden gezien als media die de publieke opinie in grote mate sturen in termen van wie verantwoordelijk zijn voor het oplossen of veroorzaken van belangrijke sociale problemen.³⁵ Iyengar stelt dat vooral individuen verantwoordelijk worden gehouden. Hij stelt dat in een land als de Verenigde Staten, waar er nauwelijks een sociaal vangnet is, het publiek individuen vaak verantwoordelijk houdt voor hun eigen positie in de maatschappij. Een interessant voorbeeld van deze individuele verantwoordelijkheid is dat het publiek in de Verenigde Staten de moeder in de bijstand verantwoordelijk houdt voor haar eigen situatie en niet de overheid. In landen met sterke sociale voorzieningen wordt verantwoordelijkheid voor sociale problemen eerder aan de overheid toegeschreven. Dit komt doordat mensen de frames overnemen in hun manier van denken over nationale problemen: “(...) *ordinary people are quite capable of explaining national problems. In doing so, however, they are susceptible to media-framing effects.*”³⁶

Het is echter maar de vraag of *Black Monday* als sociaal probleem kan worden gezien. Mocht er in de *New York Times* worden geframed in termen van individuele verantwoordelijkheid dan staat dit lijnrecht tegenover de economische verklaring dat ‘*Reaganomics*’ de ineenstorting veroorzaakte. Omdat ook wel wordt gesteld dat de media te hevig reageerden op de beursval kan men verwachten dat er naar de overheid wordt gewezen als schuldige. De oorzaak van een recessie kan gezocht worden bij de overheid, de oorzaak van een incidentele beursdaling kan niet aan vrijemarktbeleid toegeschreven worden.

Uit dit onderzoek moet blijken of er meer werd geframed in termen van individuele verantwoordelijkheid of in termen van overheidsverantwoordelijkheid.

Het *economic consequences* frame wordt naar verwachting het meest gebruikt, meer nog dan het *responsibility* frame. Dit is om de simpele reden dat het hier gaat over een economische gebeurtenis. Met het *economic consequences* frame wordt nieuws gebracht met een nadruk op de economische gevolgen voor de lezers. Op deze manier wordt de lezer betrokken bij het artikel.³⁷ Economische gevolgen voor een groep, individu,

³⁵ Iyengar, 829

³⁶ Iyengar, 830

17

³⁷ Semetko en Valkenburg, 552

institutie of land staan centraal bij dit frame en dat is waar het naar verwachting om zal draaien bij het brengen van het nieuws over *Black Monday*. Een ineenstorting van de beurs hoeft in beginsel een lezer niet te boeien als het hem of haar niet beïnvloedt. Als deze gebeurtenis wel gevolgen heeft voor de lezer zal die er eerder door gegrepen worden. Semetko en Valkenburg stellen dat deze manier van framen ertoe dient om de interesse van de lezer vast te houden. Het is daarom de verwachting dat framing zal plaatsvinden in termen van (mogelijke) economische gevolgen voor de lezers.. Uit dit onderzoek moet blijken of de framing in lijn ligt met de economische verklaringen van experts, zoals uiteengezet in paragraaf 2.4.

Het *morality frame* is waarschijnlijk niet goed toe te passen op *Black Monday*. Religieuze en ethische bezwaren zijn het onderwerp van de crisis van 2007, maar de implicaties van *Black Monday* voor de gehele maatschappij waren minder groot (hoewel men juist kort na 19 oktober 1987 maar moeilijk in kon inzien dat de gevolgen mee zouden vallen). Dit frame wordt niet beschouwt als het meest waarschijnlijke voor de representatie van de crisis in de *New York Times* tussen 1987 en 1992.

Bovenstaande verwachtingen zijn in de vorm van hypothesen gegoten die getest zullen worden. De meest relevante verwachtingen voor dit onderzoek zijn op een rij gezet. De hypothesen die zullen worden getest en die uit voorgaande beschouwing voortvloeien zijn:

Hypothese 1: Het *economic consequences* frame wordt het vaakst gebruikt bij het framen van *Black Monday* door de *New York Times*.

Hypothese 2a: Het *responsibility frame* wordt na *economic consequences* frame het vaakst gebruikt bij het framen van *Black Monday* door de *New York Times*.

Hypothese 2b: Het *responsibility frame* wordt gebruikt met de nadruk op de verantwoordelijkheid van de overheid.

Hypothese 3: *Black Monday* werd vlak na de crisis geframed als het begin van een recessie.

Hypothesen 2a en 2b zijn niet alleen interessant met het oog op de 5 frames van Semetko en Valkenburg. Framing in termen van verantwoordelijkheid is ook interessant omdat ook wel wordt gesteld dat de media te overdreven reageerden op de beursval.³⁸

Hypothese 3 is niet alleen relevant met het oog op de 5 frames. De constatering dat nieuwsframes die wetenschappelijk gezien niet kloppen toch gebruikt worden in de *New York Times* scheidt de verwachting dat ook in het geval van *Black Monday* het frame gekozen wordt dat het beste de gebeurtenis kan verklaren naar de lezer toe. In dit geval kan *Black Monday* naar verwachting het beste uitgelegd worden in termen van het begin van een recessie. Dan valt een historische daling van de beurs namelijk goed te begrijpen. Daarbij zal de lezer gegrepen worden doordat de gebeurtenis economische gevolgen heeft voor hem of haar. Framing als recessie kan gezien worden als een overdreven reactie op een incident, hoewel het vlak na de ineensstorting wellicht nog lastig te zien is wat de gevolgen zullen zijn.

3. Het onderzoek

3.1 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om de verwachtingen op basis van de literatuur over framing en over economische verklaringen aangaande Black Monday te toetsen. Dit gebeurt aan de hand van opgestelde hypothesen 1, 2a, 2b en 3. Hypothesen 1 en 2a en 2b zijn gebaseerd op de aannames over de 5 mediaframes, alsmede op uiteengezette kennis over specialistische economische verklaringen voor de beursval. Hypothese 3 is gebaseerd op de kritiek dat de media te hevig reageerden op de crisis en op het idee dat vlak na de ineensstorting nog niet goed ingeschat kon worden wat de gevolgen voor de reële economie zouden zijn.

3.2 Over de methode

Voor het testen van de hypothesen zijn drie verschillende zaken onderzocht. Ten eerste werd bijgehouden welke van de 5 frames gebruikt werden. Per artikel konden er twee frames worden geteld per artikel, een primair en een secundair frame. Het belangrijkste

³⁸ James W. Michaels, 'Black monday', 44-46

en meest aanwezige frame werd geteld als primair. Ten tweede werd ook bijgehouden of het *responsibility* frame werd gebruikt om het individu of de overheid aan te wijzen als verantwoordelijke. Ten derde werd bijgehouden of er werd gesproken over *Black Monday* als begin van recessie of als incident. Op deze manier zijn de drie hypothesen getest.

De periodisering van dit onderzoek hangt vanzelfsprekend samen met de hoofdvraag. De framing van *Black Monday* in de *New York Times* is het onderwerp van onderzoek. Voor een goed beeld van de representatie van *Black Monday* worden artikelen geanalyseerd die werden gevonden met de zoekterm 'Black Monday' in het *New York Times Archive*, tussen 1987 – 1992. Een uitbreiding van de periode verder dan 1992 levert voornamelijk meer artikelen op die *Black Monday* als referentiepunt gebruiken om de volatiliteit van de dag in perspectief te plaatsen. Daarom is het onderzoek beperkt tot de eerste vijf jaar na de crisis, omdat verwacht wordt dat de crisis dan uitgebreider wordt besproken en daarmee meer aan framing onderhevig zal zijn.

De New York Times bestaat al sinds 1851. Pas na de jaren tachtig van twintigste eeuw loopt de oplage van de krant terug tot onder de miljoen. Dit maakt de krant in de jaren tachtig de op twee na grootste in circulatie.³⁹ In 1995 heeft de *New York Times* een oplage van 1,17 miljoen kranten. De oplage van het aantal kranten loopt al terug vanaf 1993, maar dit is onderdeel van een grotere trend van teruglopende circulatie van kranten. De circulatie was in de jaren tachtig nog wel stabiel.⁴⁰ De *New York Times* gaat er prat op dat ze meer Pulitzerprijzen hebben gewonnen dan welke krant dan ook, namelijk 108 in aantal, zoals op hun website is te lezen.⁴¹ Dit grote aantal prestigieuze prijzen en het feit dat zij dit pontificaal op hun website plaatsen geeft hen de uitstraling van een kwaliteitskrant.

Het digitale archief van de *New York Times* is een database van meer dan 13 miljoen artikelen in totaal. Tegen betaling is het archief te benaderen. Het archief is opgesplitst

³⁹ Richard Perez-Pena 'U.S. newspaper circulation falls 10%' (versie 26 oktober 2009) <http://www.nytimes.com/2009/10/27/business/media/27audit.html> (6 juni 2012)

⁴⁰ William Glaberson, 'the media business; circulation losses go on at New York papers' (versie 24 oktober 1994) <http://www.nytimes.com/1994/10/24/business/the-media-business-circulation-losses-go-on-at-new-york-papers.html?scp=7&sq=circulation&st=nyt> (5 juni 2012)

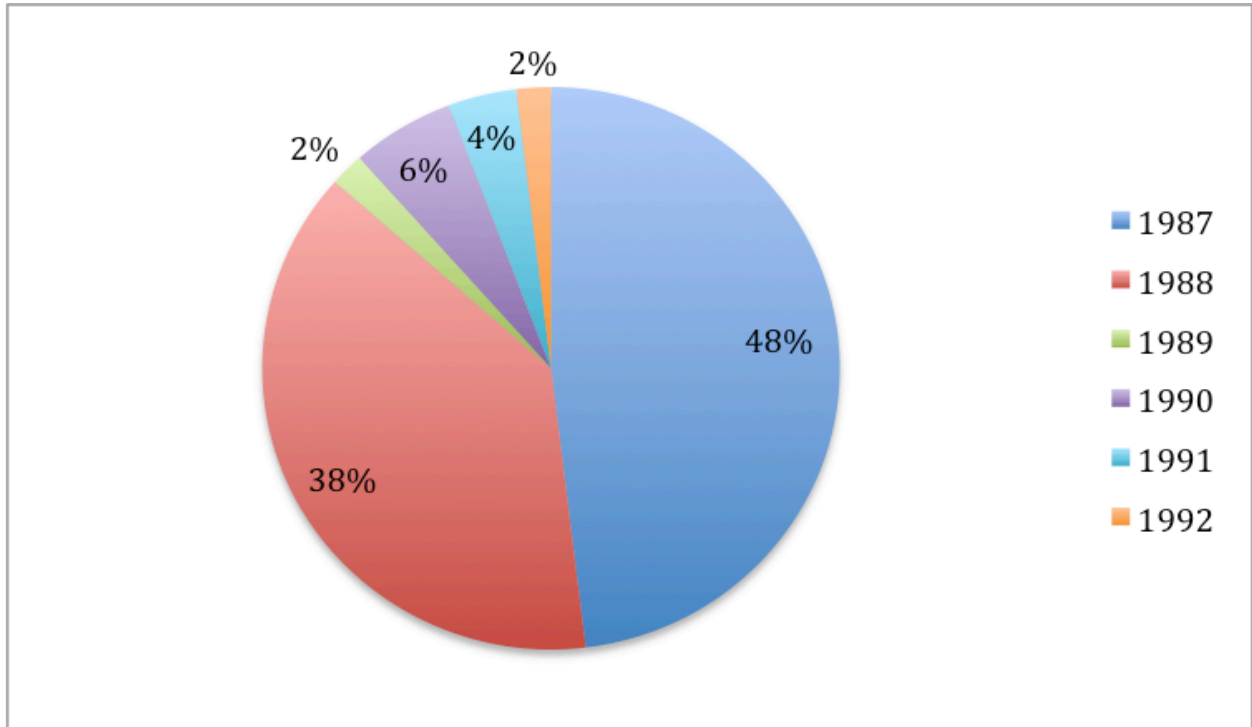
⁴¹ The New York Times Company, 'about the company' http://www.nytimes.com/company/business_units/new_york_times_media_group.html (5 juni 2012)

in twee periodes: 1851-1980 en 1981 – heden. Binnen deze periodes kan het gewenste tijdvak geselecteerd worden. In dit geval is er dus gezocht naar artikelen tussen 1987 en 1992. De zoekterm *Black Monday* leverde 5025 artikelen op. Het is mogelijk om de artikelen te laten sorteren op ‘*closest match*’. Dit betekent dat de artikelen gesorteerd worden op artikelen die de combinatie van *Black Monday* het vaakst in het artikel hebben zitten. Artikelen waarin de zoekterm ‘*Black Monday*’ vaak terug komt, komen bovenaan de lijst te staan. In de eerste 40 artikelen die met deze ‘*closest match*’ zijn gevonden zijn er slechts 2 artikelen die niet over *Black Monday* gaan. Overige 38 artikelen zijn wel relevant. De artikelen 41 tot en met 60, bevatten 7 artikelen die niet naar 19 oktober 1987 verwezen. ‘*Closest match*’ is dus gebruikt omdat op die manier de meest relevante artikelen worden gezocht met betrekking tot het onderzoek naar de framing van *Black Monday*. ‘*Closest match*’ zet de artikelen waarin *Black Monday* het vaakst genoemd wordt bovenaan. Artikelen waarin *Black Monday* slechts terloops wordt besproken zullen minder relevant zijn voor dit onderzoek over framing en zullen pas later in de lijst voorkomen. Er is een selectie van artikelen nodig om een dergelijk onderzoek te doen. Het is welhaast ondoenlijk om alle artikelen over *Black Monday* uit de periode 1987-1992 te onderzoeken. Door te zoeken op ‘*closest match*’ is de selectie van de artikelen overgelaten aan de zoekmachine van de *New York Times*, die artikelen heeft uitgefilterd die het meest relevant zouden moeten zijn voor dit onderzoek.

Van de artikelen die gevonden zijn met ‘*closest match*’ zijn de eerste 60 gefilterde artikelen onderzocht. Hiervan gingen er in totaal 9 niet over 19 oktober 1987. De zoekmanier van ‘*closest match*’ is dus vrij precies. Slechts 15% van de artikelen die werden gefilterd gingen niet over het onderwerp. Bij de eerste 40 artikelen zat er zelfs maar 5% aan niet relevante artikelen tussen. Gevonden artikelen zijn verschillend afkomstig uit de 5 jaren van onderzoek, 1987 -1992. Verreweg het grootste gedeelte van de artikelen die werden geanalyseerd komt echter uit 1987 en 1988, zie grafiek 1. Een meer gelijkmatige verdeling van de artikelen over genoemde periode was wenselijk geweest. De voordelen van het zoeken op ‘*closest match*’ wegen echter op tegen deze tegenvallende spreiding van de jaren van herkomst van de gevonden artikelen. Overigens heeft de grote vertegenwoordiging van artikelen uit de jaren 1987 en 1988 ook een voordeel bij de analyse van *Black Monday* als begin van recessie of als incident. 1987 en 1988 zijn interessant, omdat in deze jaren de eventuele gevolgen nog niet te

overzien waren.

Grafiek 1. Jaartallen van de artikelen, in percentages van het totaal aantal geanalyseerde artikelen (N=52)



Er wordt gekeken of de artikelen daadwerkelijk in te delen zijn in deze 5 frames, of dat de indeling van Semetko en Valkenburg wellicht niet toereikend is. Dit heeft ertoe geleid dat er in totaal 52 bruikbare artikelen geselecteerd zijn van de 60 artikelen die werden gevonden met de eerder toegelichte filter van 'closest match'.

3.2 Testen van de hypothesen

Alle 52 geselecteerde artikelen waren in te delen in een van de frames van Semetko en Valkenburg. Hoewel deze auteurs erkennen dat het denkbaar is dat er meerdere manieren zijn om een artikel te framen hebben zij deze 5 frames onderscheiden als meest gangbaar.⁴² Onderhavig onderzoek bevestigt deze stelling, zoals te zien in tabel 1. In totaal werden er 75 frames geteld in de 52 artikelen (primaire en secudaire frames samen).

⁴² Semetko en Valkenburg, 551

Tabel 1. Black Monday in de New York Times, ingedeeld in 5 frames (N=75)

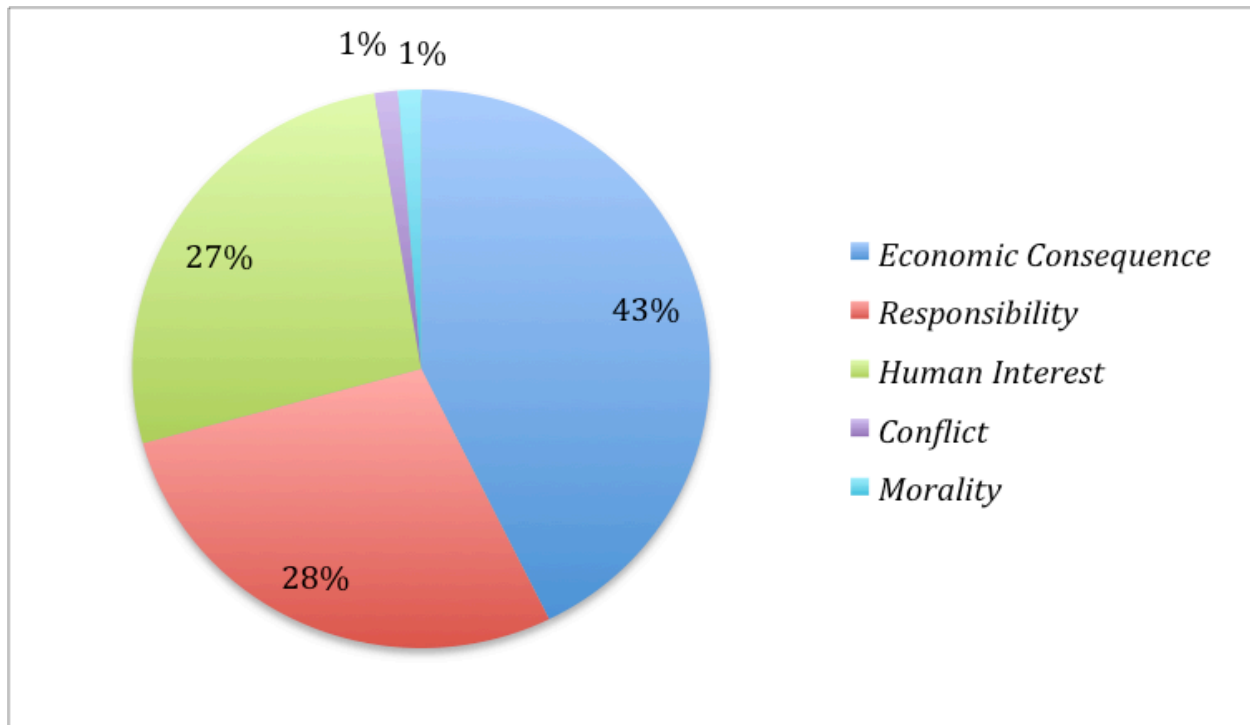
	Primair Frame	Secundaire frame	Totaal
<i>Economic Consequence</i>	28	4	32
<i>Responsibility</i>	14	7	21
<i>Human Interest</i>	8	12	20
<i>Conflict</i>	1	0	1
<i>Morality</i>	0	1	1
Totaal aantal frames (N)			75

3.2.1 Hypothese 1

Hypothese 1 klopt: Het *economic consequences* frame wordt het vaakst gebruikt bij het framen van *Black Monday* door de *New York Times*.

In grafiek 1 valt te zien dat het *economic consequences* frame het vaakst wordt gebruikt bij het framen van *Black Monday*. Om de gebeurtenis inzichtelijk te maken voor de lezer worden de (mogelijke) economische gevolgen genoemd. Volgens de theorie van Semetko en Valkenburg gebeurt dit niet alleen om *Black Monday* inzichtelijk te maken, maar vooral ook om de lezer te grijpen en om het onderwerp voor de lezer interessant te maken. Het *economic consequences* frame werd voornamelijk gebruikt om de gevolgen voor de beurs te bespreken. De artikelen verstrekken informatie voor mensen die actief zijn op de beurs. De stelling dat het *economic consequences* frame wordt gebruikt om de gevolgen voor de lezer te bespreken kan hiermee niet zonder meer worden bekrachtigd. Het is wel waarschijnlijk dat deze stelling ook voor dit onderzoek opgaat, als de lezer wordt gezien als iemand die handel drijft in aandelen, of aandelen bezit.

Grafiek 2. Frames in de New York Times-artikelen over Black Monday, in percentages van het totaal aantal frames (N=75)



Wat opvalt bij de artikelen die de economische gevolgen bespreken is dat er vaak naast dit *economic consequences* frame nog een tweede frame valt te onderscheiden. Deze combinatie van frames besloeg 23% van alle artikelen. Alle 12 keren dat het *human interest* frame secundair werd gebruikt, was dit bij een artikel dat primair werd geframed in termen van economische gevolgen (zie tabel 1). De 12 artikelen die beide frames bevatten kenden een vrij droge analyse van de economische gevolgen van de ineenstorting, met name voor de verdere ontwikkeling van de beurs zelf. Deze artikelen werden persoonlijker gemaakt door ook het *human interest* frame te gebruiken. Dit gebeurde door interviews en citaten van een personen te gebruiken die directe gevolgen van de ineenstorting hadden ondervonden, zoals beurshandelaren. Op deze manier kan de lezer die het technische verhaal over de beurs en de volatiliteit van de beurs niet interessant vindt, of de lezer die simpelweg niet actief is op de beurs, alsnog betrokken raken bij het artikel. Zoals Semetko en Valkenburg stellen wordt dit gedaan om de interesse van de lezer te wekken door een nieuwsbericht te dramatiseren en persoonlijk te maken.⁴³ Aan deze bevindingen kan de conclusie verbonden worden dat door twee frames toe te passen een breder publiek aangesproken kan worden. Enerzijds kunnen lezers gegrepen worden die actief zijn op de beurs. Anderzijds kunnen ook lezers die niet actief zijn op de beurs betrokken raken bij het artikel vanwege de persoonlijke

⁴³ Semetko en Valkenburg, 550-551

benadering door middel van het *human interest* frame. Dat deze persoonlijke benadering er vooral toe dient om te kunnen blijven concurreren op een competitieve nieuwsmarkt is waarschijnlijk, gelet op de teruglopende omloop van kranten waar ook de *New York Times* mee worstelde.

Tabel 2. Verhouding binnen economic consequences frame tussen bespreking gevolgen voor reële economie en gevolgen voor de beurs (N=32)

Bespreking gevolgen voor reële economie		10
	- Als incident	5
	- Als begin van recessie	5
Bespreking gevolgen voor beurs(handelaren)		22

Dit betekent dat hypothese 1a klopt: het *economic consequences* frame wordt door de *New York Times* gebruikt bij het brengen *Black Monday*. Dit frame wordt het meest gebruikt van alle frames. Vaak wordt er een tweede frame naast het *economic consequences* frame gebruikt, namelijk het *human interest* frame.

3.2.2 Hypothese 2a en 2b

Hypothese 2a kan worden bekrachtigd: Het *responsibility* frame wordt na *economic consequences* frame het vaakst gebruikt bij het framen van *Black Monday* door de *New York Times*.

Hypothese 2b kan ook worden bekrachtigd: Het *responsibility* frame wordt gebruikt met de nadruk op de verantwoordelijkheid van de overheid.

Artikelen over *Black Monday* in de *New York Times* in de periode 1987-1992 worden vooral geframed in termen van verantwoordelijkheid van de overheid (zie tabel 3). 12 van de 14 keer dat het *responsibility* frame werd gebruikt was dit om de mate van verantwoordelijkheid van de overheid te bespreken, met betrekking tot de ineenstorting van de beurs. De geanalyseerde artikelen komen met name uit 1987 en 1988 (zie grafiek 1).

Tabel 3. Onderverdeling van responsibility frame: Wie wordt verantwoordelijk gehouden voor Black Monday?

	Primair	Secundair
Responsibility	14	7
Overheid	12	7
Individu	2	0

De stelling is dat de media in de Verenigde Staten de publieke opinie beïnvloedden over wie verantwoordelijk zijn voor het oplossen van belangrijke sociale problemen.⁴⁴ Dit geldt dus niet alleen voor sociale problemen, maar ook voor economische problemen. 26,9% (14 van de 52 artikelen) worden primair geframed in termen van verantwoordelijkheid.

Framing in termen van individuele verantwoordelijkheid gebeurt weinig met betrekking tot *Black Monday*. Individuen worden verantwoordelijk gehouden voor hun eigen sociale problemen in de Verenigde Staten, maar dus niet voor *Black Monday*. De stelling dat in landen met zwakke sociale voorzieningen de verantwoordelijkheid eerder wordt toegewezen aan individuen klopt ook niet. Van de 21 artikelen die een verantwoordelijkheidsframe bevatten zijn er slechts 2 die het individu bespreken. Overige artikelen bespreken de verantwoordelijkheid van de overheid. De stelling dat er met name in termen van verantwoordelijkheid van individuen wordt geframed is dus niet van toepassing op de framing van *Black Monday* door de *New York Times*. De stelling dat de media in de Verenigde Staten de publieke opinie stuurt door framing in termen van verantwoordelijkheid klopt wel.

3.2.3 Hypothese 3

Gevolgen voor de reële economie worden ook expliciet besproken, maar in mindere mate. Een overzicht van deze verhouding valt terug te lezen in tabel 2. Dit ligt gedeeltelijk in lijn met de verklaringen van economische experts voor de betekenis van de ineenstorting. Van het totaal van 52 artikelen die werden geanalyseerd werd in 10 artikelen gesproken over de manier waarop de ineenstorting geïnterpreteerd

⁴⁴ In Semetko en Valkenburg, 553 (evt. Aanpassen naar Iyengar)

moet worden in termen van gevolgen voor de reële economie. 5 hiervan bespraken de ineensstorting als het mogelijke begin van een recessie of depressie. De andere 5 artikelen spraken van een incident dat geen grote gevolgen voor de reële economie met zich mee zou brengen. De conclusie kan worden getrokken dat de framing van de *New York Times* grotendeels in lijn ligt met de verklaring van de crisis door economische experts. Omdat de artikelen voornamelijk uit de eerste tijd na de ineensstorting komen is het economisch gezien zeer begrijpelijk dat de framing als begin van een periode van recessie de overhand had. In deze periode is zoals gezegd nog niet duidelijk dat grote gevolgen uit zullen blijven. Ondanks dat verreweg de meeste artikelen uit de jaren 1987 en 1988 komen wordt *Black Monday* toch ook in de helft van de gevallen neergezet als een incident, wat achteraf gezien dus ook klopt. De economische framing in de *New York Times* met betrekking tot *Black Monday* is dus vrij accuraat en betrouwbaar. Hypothese 3 klopt deels: *Black Monday* werd vlak na de crisis geframed als het begin van een recessie. *Black Monday* werd in de helft van de gevallen geframed als begin van een recessie en in de andere helft van de gevallen als incident. Een groot gedeelte van deze artikelen komt uit de eerste maanden na de crisis in 1987 en 1988.

4. Bevindingen

Alle 52 geselecteerde artikelen waren in te delen in een van de 5 frames van Semetko en Valkenburg. Hoewel deze auteurs erkennen dat het denkbaar is dat er meerdere manieren zijn om een artikel te framen hebben zij deze 5 frames onderscheiden als meest gangbaar.⁴⁵ Onderhavig onderzoek onderschrijft dit.

Framing van *Black Monday* is onder de loep genomen in de *New York Times* in de periode 1987-1992. De 5 frames van Semetko en Valkenburg zijn hiervoor zeer functioneel gebleken. Met name de frames, *human interest*, *responsibility* en *economic consequences* zijn goede categorieën om de artikelen met betrekking tot *Black Monday* bij in te delen. De 5 frames zijn een goed fundament voor de bespreking van framing van *Black Monday*.

Er is voor gekozen om de gebeurtenis van 19 oktober 1987 uitgebreid toe te lichten als achtergrond voor het onderzoek naar *Black Monday*. Dit is gedaan om de simpele reden

⁴⁵ Semetko en Valkenburg, 551

dat het onderwerp zo beter begrepen kan worden. Daarnaast maakt deze achtergrond het mogelijk om de framing te koppelen aan economische verklaringen voor *Black Monday*, zoals deze zijn beschreven door economische experts. Er is onzekerheid over de precieze oorzaak van financiële crises en zo ook over die van 1987. Dit maakt een onderzoek naar de manier van framing des te interessanter. Gebleken is dat de framing van de crisis grotendeels in lijn ligt met de verklaringen van economische experts. Gevolgen voor de reële economie bleven uit en dit wordt ook overwegend op deze manier neergezet in de *New York Times*. Vooral de jaren 1987 en 1988 zijn vertegenwoordigd in de artikelen die zijn geanalyseerd. Vlak na de crisis is het lastig om al te zien wat de precieze gevolgen zullen zijn, maar toch is de *New York Times* vrij accuraat in de economische context waarin zij *Black Monday* plaatst.

Van alle frames die voorkwamen in de geanalyseerde artikelen werd het *economic consequences* frame het meest gebruikt. 42,7% van alle frames was *economic consequences*. Dit was ook de verwachting, omdat de crisis een economische gebeurtenis is. Het is dan voor de hand liggend om deze gebeurtenis te framen in termen van economische gevolgen voor lezers.

Opvallend aan de framing in de *New York Times* is dat er vaak twee frames werden gebruikt per artikel. In de meeste gevallen was dit een *human interest* frame naast het *economic consequences* frame. Dit is vermoedelijk gedaan om de artikelen interessant te maken voor een groter aantal lezers. De economische gevolgen die werden besproken waren overwegend gericht op gevolgen voor de beurs zelf. Lezers die niet actief zijn op de beurs kunnen dan ook nog betrokken raken bij het artikelen door de persoonlijk en emotionele benadering van het *human interest* frame. Het menselijke aspect werd belicht door individuen te interviewen die gevolgen hadden ondervonden van de ineenstorting van de beurs.

Het *responsibility* frame omvatte 28% van het totaal aantal frames dat werd geteld in de artikelen van de *New York Times*. De publieke opinie wordt in de Verenigde Staten sterk beïnvloed door de media. De media in de Verenigde Staten gebruiken hiervoor vooral het *responsibility* frame. Dit is ook van toepassing op de framing van *Black Monday* in de *New York Times*. Het is gebleken dat het ook in de *New York Times* een belangrijke rol speelt wie er verantwoordelijk is voor de oorzaken en het oplossen van *Black Monday*.

Verantwoordelijkheid voor *Black Monday* wordt met name toegeschreven aan de overheid.

5. Conclusie

Framing is belangrijk omdat journalisten bepaalde aspecten naar voren kunnen schuiven die burgers kan beïnvloeden in hun politieke keuzes. Framing kan burgers beïnvloeden in de onderwerpen waarover ze na gaan denken, maar zelfs ook hoe zij over deze onderwerpen moeten denken door ze een bepaalde bril voor te houden. Het frame dat wordt gebruikt is niet altijd accuraat, zoals het geval bij Huntington's theorie.

Uit de geanalyseerde artikelen uit de *New York Times* blijkt dat er meerdere frames op één artikel toe te passen zijn. In de *New York Times* wordt, zoals al is voorondersteld over de media in de Verenigde Staten, geframed in termen van verantwoordelijkheid. Dit gebeurt in het geval van *Black Monday* vooral in termen van overheidsverantwoordelijkheid.

Verder is de verdeling van framing in termen van *Black Monday* als incident of juist als begin van een recessie gelijk. Dit valt goed te rijmen met de verklaringen van economen. Het betrof een incidentele koersdaling zonder grote gevolgen voor de reële economie. Dit viel vlak na de ineenstorting nog niet goed in te schatten. Daarom zijn beide verklaring van recessie en als incident in dit geval accuraat. De kritiek dat de media in de Verenigde Staten te hevig reageerden op een beursval met weinig grote gevolgen dient genuanceerd te worden om deze twee redenen. Kort na de beursval was nog niet te overzien wat de gevolgen zouden zijn. Ten tweede zijn de cijfers die een overdreven mediareactie zouden moeten onderschrijven niet overtuigend. Van alle artikelen die gevolgen voor de reële economie bespreken gaat de helft over Black Monday als begin van een recessie. De andere helft gaat over Black Monday als incident.

Het *economic consequences* frame wordt het meest gebruikt, wat gelet op de aard van het onderwerp, niet hoeft te verwonderen. De meest opvallende bevinding van dit onderzoek is dat er naast het meest gebruikte *economic consequences* frame vaak een *human interest* frame werd gebruikt. Waarschijnlijk is dit gedaan om een breder publiek aan te spreken in de artikelen. De nieuwsmarkt werd tussen 1987 en 1992 immers steeds krappere en competitiever.

De meest opvallende bevinding van dit onderzoek is dat er naast het meest economic consequences frame vaak een human interest frame werd gebruikt. Waarschijnlijk is dit gedaan om een breder publiek aan zich te binden. Een onderzoek naar het karakter van de New York Times zou interessant zijn, maar helaas is ook dit onderzoek beperkt door de factor tijd. Keuzes voor te onderzoeken gebieden zijn van vitaal belang om dit onderzoek überhaupt tot stand te laten komen.

Literatuur

Abrahamian, Ervand, 'The U.S. media, Huntington and September 11' *Third World Quarterly* 24 (2003) 529-544

Bantimaroudis, Philemon en Kampanellou, Eleni, 'The cultural framing hypothesis: cultural conflict indicators in The New York Times from 1981 to 2007', *Media, war and conflict* 2 (2009) 171-190

Encyclopedia Britannica Online <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/126960/Columbia-Encyclopedia> (11 oktober 2011)

Entman, R., 'Framing: Toward clarification of a fractured program', *Journal of Communication* 43 (1993) 49-68

Garber, Peter M., 'Famous first bubbles' *Journal of Economic Perspectives* 4 (1990) 35-54

Glabberson, William, 'the media business; circulation losses go on at New York

papers' (versie 24 oktober 1994) <http://www.nytimes.com/1994/10/24/business/the-media-business-circulation-losses-go-on-at-new-york-papers.html?scp=7&sq=circulation&st=nyt> (5 juni 2012)

Iyengar, Shanto en Kinder, Donald R., *News that matters : television and American opinion* (1987)

Iyengar, Shanto, 'Television News and Citizens' Explanations of National Affairs'

The American Political Science Review, 81 (1987) 815-832

Luyendijk, Joris, 'Can we talk about your anger at the banks?' (versie 19-3-2012) <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/joris-luyendijk-banking-blog/2012/apr/19/anger-at-the-banks-psychoanalyst?INTCMP=SRCH> (16-4-2012)

Luyendijk, Joris *Het zijn net mensen* (Amsterdam 2006)

Luyendijk, Joris, 'Joris Luyendijk Banking Blog' <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/joris-luyendijk-banking-blog?INTCMP=SRCH> (12 juni 2012)

McClellan, Vernon E., 'New Jersey opinion; how racism is embedded in the fabric of language' (versie 14 januari 1988) <http://www.nytimes.com/1988/01/24/nyregion/new-jersey-opinion-how-racism-is-embedded-in-the-fabric-of-language.html?scp=16&sq=black+monday&st=nyt>

Metz, Tim, *Black Monday, The Catastrophe of October 19, 1987* (New York 1998)

Nieuwkerk, Marius van, en Kroeze, Cherelt, *Bubbels, spraakmakende financiële crises uit de geschiedenis* (Arnhem 2007)

Perez-Pena, Richard, 'U.S. newspaper circulation falls 10%' (versie 26 oktober 2009) <http://www.nytimes.com/2009/10/27/business/media/27audit.html> (6 juni 2012)

Saphire, William, 'On language, what happened to the market?' (versie 8 november 1987) <http://www.nytimes.com/1987/11/08/magazine/on-language-what-happened-to-the-market.html?scp=17&sq=black+monday&st=nyt>

Shiller, Robert J., *Irrational exuberance* (Princeton 2000)

Schwert, G.W., *Stock market volatility: Ten years after the crash* (National bureau of economic research, Rochester 1997)

Semetko, Patti. M. en Valkenburg, Holli A., 'Framing European Politics: A content analysis of press and television news' (2000)

Semetko, Patti. M. en Valkenburg, Holli A., 'The effects of newsframes on thought and recall' *Communication Research* 26 (1999) 550-569

Seyhun, H. Nejat, 'Overreaction or Fundamentals: Some Lessons from Insiders' Response to the Market Crash of 1987' *The Journal of Finance* 45 (1990) 1363-1388

The New York Times Company, 'about the company' http://www.nytimes.com/company/business_units/new_york_times_media_group.html (5 juni 2012)

The New York Times Archive 1981-2012 <http://query.nytimes.com/search/query?srchst=nyt&&srcht=a&srchr=n> (14 juni 2012)

Waldrop, M. Mitchell, 'Computers amplify Black Monday' *Science* 238 (1987) 602-604